

Onderzoeksmatregelen - casestudy

Casestudy:

Vennootschap A, vertegenwoordiger van het consortium Alfa, neemt deel aan een aanbestedingsprocedure die door de Commissie is opgestart in het kader van het programma Horizon 2020.

De aanbestedingsprocedure betreft de financiering van een onderzoek voor de ontwikkeling van nieuwe waterbestendige materialen voor industrieel gebruik (directe uitgaven).

Vennootschap A heeft samen met een aantal andere vennootschappen en universiteiten het consortium opgezet; de bieding die zij hebben ingediend voorziet in het opstellen van innovatieve en hoogwaardige onderzoeken en praktijktests.

Vennootschap A is gevestigd in België; de andere vennootschappen en universiteiten in andere EU-lidstaten.

Het contract wordt aan het consortium gegund. De financiering bedraagt € 750.000,-.

Volgens de financiële bepalingen ontvangt het consortium direct 50% van het bedrag (€ 375.000,-).

Het eerste verslag over de stand van zaken moet binnen 6 maanden worden overgelegd. Op die datum legt het consortium een eerste tussentijds verslag in, dat een voorbereidend onderzoek naar het nieuwe materiaal bevat.

Voor afloop van de deadline voor het tweede verslag vraagt vennootschap A, namens het consortium, de Commissie om een kort uitstel. De Commissie verleent uitstel met 4 maanden, en bij afloop van de nieuwe deadline volgt een nieuw verslag, met een nieuw onderzoek. Er is nog geen praktijktest opgestart.

Intussen vraagt het consortium om betaling van een nadere termijn van 25% van het resterende bedrag.

Bij een routinecheck door de Commissie alvorens over te gaan tot betaling ontdekt de Commissie toevallig dat een aantal zinnen in het eerste en het tweede verslag het resultaat zijn van “kopiëren en plakken” uit een oud onderzoek naar hetzelfde materiaal.

Een van de functionarissen van de financiële afdeling die de betalingen afhandelt controleert het dossier nog eens zorgvuldig en realiseert zich dat de foto van de wettelijk vertegenwoordiger van vennootschap A erg veel lijkt op die van de wettelijk vertegenwoordiger van een andere vennootschap bij een eerder project.

Bij controle van het dossier van dat eerdere project blijkt dat dezelfde persoon tegelijkertijd ook heeft deelgenomen aan de aanbesteding onder een andere naam en voor een andere vennootschap. De vertegenwoordiger van vennootschap A heeft de Commissie dus valse informatie verstrekt om te kunnen deelnemen aan de onderhavige aanbesteding.

De betalingen in die aanbesteding zijn opgeschort op grond van verdenking van fraude en OLAF is op de hoogte gesteld van de situatie.

Als de Commissie kort contact heeft met OLAF over het lopende project blijkt het inderdaad te gaan om dezelfde persoon die onder verschillende algemeenheden heeft gehandeld, en dat de eerste zaak als fraudezaak is aangemeld bij OLAF met een OLAF-aanbeveling om het geld terug te vorderen.

In dit stadium staakt de Commissie de betalingen en stelt zij het EOM op de hoogte.

De gedelegeerd Europese aanklager in België wordt op de zaak gezet.

Hij wil:

de vertegenwoordigers van de bij het project betrokken universiteiten ondervragen, omdat zij niet op de hoogte lijken te zijn van de frauduleuze constructie

de telefoongesprekken van de vertegenwoordiger van vennootschap A aftappen, omdat deze nuttig worden geacht om de volledige frauduleuze constructie bloot te leggen

de bankafschriften van vennootschap A opvragen

de computer van vennootschap A checken, omdat daar mogelijk bewijs van het feit op te vinden is het terrein van vennootschap A doorzoeken.

Wij nemen aan dat de wetgeving van de staat waar de gedelegeerd Europese aanklager het onderzoek instelt niet voorziet in het doorzoeken van een computer, maar dat de mogelijkheid om de bestanden daarop te kopiëren deel uitmaakt van de activiteiten die volgen op een doorzoeking van het terrein.

Wij nemen aan dat in de lidstaat van het onderzoek op fraude een gevangenisstraf staat van ten minste 4 jaar, op grond van de PFI-richtlijn, en we weten dat in diezelfde PFI-richtlijn de schade van ten minste € 100.000,- als “aanzienlijk” wordt aangemerkt.

Analyse:

de gedelegeerd Europese aanklager moet controleren of er sprake is van redelijke verdenkingen van het feit: in dit geval wijzen de elementen erop dat er zeker sprake is van redelijke verdenkingen van fraude

als het nationale systeem niet voorziet in het doorzoeken van een computer, maar de gedelegeerd Europese aanklager gebruik kan maken van het bepaalde in de verordening in dit verband

de verordening spreekt niet over ondervragingen, maar die zijn wel mogelijk op grond van de wet van de staat waar de gedelegeerd Europese aanklager het onderzoek instelt

aftappen is mogelijk op grond van het nationale recht; het nationale recht voorziet daarnaast in de mogelijkheid om gebruik te maken van een zogenoemd “Trojaans paard”